

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI NAPILAP.

Előfizetési díj: Egész évre 12 frt., félévre 6 frt., negyedévre 3 frt.

Előfizetések és hirdetések díjak helyben és vidékről a szerkesztőséghez küldendők be.

Helyben előfizethető: a szerkesztőségnél, a kiadó-hivatalnál; Demjén L. Keresztély P. Kereskedésében.

Egyes szám ára 5 kr. o. é.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal: belső-tordautca szögletén, Csapó S. kereskedésével szemben, I-ső emelet, feljárás a kaputól jobbra.

Hirdetési díj: öt hasábos garmond sorért 6 kr. s egyszeri beiktatás után 30 kr. bélyegdíj.

Hirdetések felvételnek: Helyben: a szerkesztőségben, a kiadó-hivatalban, Demjén László könyv- és Keresztély Pál papír-kereskedésében. Bécsben: Haasensteint és Voglietnél (Neuer-Markt 11. sz.), Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22. sz.), Rudolf Mosse officiel. Zeitungs-Agent (Stadt, Seilerstätte 2), Süddeutsche Annoncen-Expedition Stuttgart.

Nyitár sora 20 kr.

Erdélyi jogviszonyok és még valami.

Maros mentén Január közepén.

III.

Tanácsom semmi egyéb, hanem hogy hazánkban mindenkinek, vagy legalább a lehetőleg nagyobb résznek gyomra feje és erszénye ne legyen üres, sőt hogy ki-ki magának több s több életjavakat és kellemekeket szerezhesse, azokat fáradozása után elérhesse, s azokat elérve, bátorságra bírasssa is.

Széchenyi Hírel 352. lap.

Különböző újságokból arról értesültem, hogy a magyar miniszterium a különböző magyar tartományokbeli országos köz- és kincstári levéltárakból egy állami levéltárt szándékozik Budapesten felállítani, s hogy ezen czélra szükségeltető terv és szabályok kidolgozására már egy több tagú bizottmány ki is lett küldve.

A központosításnak, a mennyiben nemzeti körülményeivel, helyzetével és mindenemű birtoka meg tulajdona századokra kiható biztosításával, összeegyeztethető, a mennyiben a távol eső nemzet-tagokból az erőt ki nem szívattyuzza, s a mennyiben a költségeket meg pénzkidadásokat nem többszörözi, ellene soha se voltam, s nem is leszek; mert helyzetünk és körülményeink olyanok, hogy semmi se lenne kívánatosabb és a nemzetre nézve üdvösebb, mintha mindennemű vagyonuk és fekvő birtokunkat centralizálni lehetne.

Utóbbi eszmém azt hiszem csak a kegyes óhajások közé tartozik, miután e földön melyért annyi dicső elődeink fáradoztak, élünk és halunk kell; miután azon földet, melyet apáink, és törvényeink egyeseknek, de a nemzetnek is fidei commissumba hátra hagytak, s mely ez időszerűleg Erdélyben nemzetiségünk sarkköve, meg kell védünk, az egyeseknek és nemzetnek számára, a jog és az állami érdekek határai és az önfentartás kötelessége szabályainak eszélyes figyelembe tartása mellett. De nem lehetek barátja ez időszertint még a levéltárak központosításának. Tudom, hogy ez jelenleg nem tanácsos, a pártok érdekével nem megegyező, akármelyik párt terveinek ellet mondani. Láttam s tudok sok helyes gondolatot és gyakorlati eszmét, meg eszélyes kiviteli tervet, lesújtottnak, levontatálnak, csak azért, mert ellenkezett az időszertinti hatalompárt egyszer már felállított terveivel; látok naponta szanaszét az országban egyik és másik párt által kidobott practicus, észben és lélekben munkaerős férfiakat, csak azért, mert ellenkezőleg mertek nyilatkozni, mert aligha nem gyakorlatibb nézettel bírva, meggyőződésüket a rend és munkaképesség érdekében kimerték mondani. Engem mindezek nem riasztanak vissza, annyival kevésbbé nem, mert b. S. fénypontot alkotott 1-ső beszédével megtörve az absolut párt fegyelmet, kimerő mondani, az egyes részletekben a netovábbot, és idei újvíj üdvözlőit biztosítá a felől, hogy bár lelki és testi ereje igénybe vétetik is, hazája és nemzete érdekében mindent feláldoz.

A nemzet és kormányférfiaink jövő érdekében, e részben minden pártérdek alól magamat kiviszem, s kimerem mondani miszerint:

az országos, köz és kincstári levéltáraknak országgrészünkbeli Buda-Pestre való felvitele a jelen helyzetben nem opportunus, ez országbeli mindenrendű birtokosokra, ideértve a volt urbéreseket is, káros gondolat, és

többszörözött, akárhányszor oknélküli költségeket okozó, ki kell mondanom hogy ez mindenek felett östörvényeinkkel ellenkező intézkedést fejez, még pedig azért, mert:

a) a fennebbi január 6-ki I. és II. számok alatti értekezésemből előadtam s a törvényszéki kimutatásokból bizonyosan a törvényhozói bölcseletét meggyőzőleg tanusítottam azt, hogy az erdélyi részekben a birtok feletti pereknek ezrei állanak függőben, a tagosítások és különböző birtok szabályozások pedig, alig ha egy negyedrészebe lettek bevégezve; elmondám ezikkeimbe azt, a mit a történelem is szomorú betűkkel feljegyzett, hogy hazánk minden rendű birtokosai 1848—49-ben minden okmányait elveszték; elősorolám jelzett ezikkeimbe, hogy a törvényhozó, a midőn a nemzet az 1848-beli IV-ik t. cz. a nemzeti becsület védpaizsa alá helyezte, (1848 legszebb munkája) az urbériséget vesztettek kártalanítását, a törvény és helyes szabályrendeletek az 1848—49-ki birtoklást illetőleg bizonyító okmányokban való pótolhatlan nagy vesztést az által kívánta ellensúlyozni, hogy az országos, köz- és másnemű levéltárakat, a a mindenrendű birtokosok, a közigazgatási és törvényszéki hatóságok, egy szóval minden érdekelték, szabad okszerű és ki nem kerülhető rendelkezésére bocsátá. Ezen bölcselet intézkedés segített úgy a közkinestáron, valamint az egyes mindenrangú birtokosokon, mert a most elvinni szándékolt levéltárak egy a volt urbéres, mint nemes földbirtokosnak egyedül képesek szükségökhöz mérten használható adatokat a föld természete s akár hányszor, a különböző címek alatt megkezdett perek meg vagy meg nem állhatása felett biztos adatokat kiszolgáltattai; míg ezen perek mind bevégezve nincsenek, a nélkül, hogy kérdésbe tenném, ki kell mondanom, miszerint a levéltárak elvitele s Buda-Pesten össze-sítése nem opportunus.

Ha a nevezett levéltárak ládába rakatnak és elhurcoltatnak, kérdések kérdése: mikor és hány évek teltevel szedetnek ki az irományok e nyugvó helyeikből? mikor és kik által rendeztetnek s a nem ismerők, a hazánk birtokviszonyait és ezeket szabályozó törvényeinket nem tudók, fogják-e magoknak azon fáradságot venni, hogy éretünk magántulajdonainkat biztosító ezredéves törvényeinket és szokásainkat megtanulva, az irományokat fekvőink egyedül biztosítékát, osztályonként sorba szedjék és rendbe rakják; a mely munka nélkül lomtárba való az egész. De ha mindaz meg is történik, a mi közbevetve legyen mondva csak Erdélybe élt és itt is birtokviszonyainkba bele-nőtt gyakorlott férfiak által eszközölhető, kérdés: a birtokosok milliói közül hányan álland erszénye oly tele, hogy birtokfeletti pereikhez szükségeltető adatok kutatása és megszerzése végett, ő maga vagy tárgyszerő ügyvéd Buda-Pestre felmenjen évenként tizszer, huszszor? Bizonyosan 1000-ból egy ha teheti e költséget, s 999 per a törvény által adott biztosítás ellenére adatok hiánya miatt elvonatik eredeti rendeltetésétől s vétetik az állam nyakába, azok által váltatni meg azt a nem jogosan birt tulajdont, a kik, bár biztosítva valának a közös okmányok használata pereikben lehetetlenné tétetett.

Nem gondolok szakismerő férfit, hazai körülményeinket ismerőt, a ki a czélbavett összesítés eszméjét a fennebbi felfejtés mellett időszerűnek vitathassa.

b.) Hanem a fennebbiektől eltekintve, ha nem alkalmazható az opportunus — kérdem:

hol a §., mely az eljáró bíróságokat arra kötelezi, hogy mindaddig várjon a perek tárgyalásával míg egy szegény zsellér, dézmás szőlőbirtokos stb. vagy egy szegény nemes birtokos, annyi pénzt gyűjtenek össze, hogy Buda-Pestre, itthon és ott ügyvédet fizetve, okmányok kikérésére és kiiratasára felküdhesenek?

Felelet: erre nincs §. Hanem az 1872. május 6-iki igazságügyminiszteri rendelet 12. §. minden urbéri birtokperekre alkalmazta a t. ptnak 150. §-át, mely így hangzik: „az eljárásnak ezen módja szerint se halasztásnak, se a határidők meghosszabbításának, se végiratnak és ellenvégiratnak nincs helye, habár a felek ez iránt kölcsönösen megegyeznének is.”

Eltekintve attól, hogy az 1770. 1819/20, 1854. Junius 21-iki évekbeni földosztások után, ez a 4-ik, mely az erdélyi birtokokat nemzeti különbség nélkül sújtja kénytelen vagyok kimondani, a mint szent Pál, az egyenlőség tanának nagy apostola cselekedetek könnve 22 és 23. részeinek 25—29. verseiben kimondá, hogy ő Róma polgára hogy én is magyar vagyok, szabadelvű de még se értem a czélt a szándékolt levéltárak egyesítésében.

Hisz, ez uton nemcsak nagyrésze pereinknek adatok meg nem szerethetése miatt elvesz, hanem a kinek módjába állana is a költségeket kellő sietséggel megtenni: a midőn Kolozsvár- és Gyulafehérvárról a magánosok és Szébenből a kincstár, 2—4 napok alatt 3—6 frttal a terjedelmes adatokat megszerzhetik, Buda-Pestről háromannyi nap, három annyi költséggel is alig szerézhetik meg; sőt, ha a mostani szakavatott kolozsvári és gyulafehérvári levéltár kezelők, vagy nem mennek fel, vagy az emberi sorshak alá lévén ők is vetve, kimulnak, akkor, ha csak erdélyi szakavatott egyének fel nem vitetnek, soha se kap senki és semmi áron, birtokkérdést tisztázó adatot; mert egészen más és külön tárgy a magán specialis viszonyt és jogot tárgyzó irat, meg a történelmi jog és más szaktudományokra vonatkozó okmányok: ezeket felismerik egy pillantásra a gyakorlott szaktudósok akárhánvan a magyar fővárosban, meg ellenben ezerszer is hiába kérnek fel őket arra, hogy az ugynevezeti 13. század falu promontoriumai szőlőtáblákra történt felosztására a salamási telepítvényesekre, a székérisorai allodialis kincstári volt nagyarányosi erdőkben való irtások betiltására, a hét-falusi szélbeli öröknek jobbgáya tételokra stb. bizonyító adatokat keressen.

Tíz esetből egyszer fog a kutatás sikerülni s az is roppant idővesztés és tizszeres költséggel. Ily állapotot teremteni nem szabad, mert az igazságszolgáltatást mindenkire nézve könnyven hozzá férhetővé és olcsóvá kell tenni, ez volt a milliókba kerülő igazságszolgáltatási reform czélja; különben a nemzet józan elvű apostola Széchenyi előre bocsátott nemzeti elve ellen teszünk, vétkezünk, s egy a nemzetünkbeli perlekedőket valamint a társnemzetek egyes tagjait, az öszpontosítás kedvéért koldusbotra juttatjuk; de

c) Valamint ősi törvényeink biztosítákminden egyeseknek, úgy testületeknek magán fekvő birtokaikat, ezekkel járó jogait, s ezektől úgy pozitív törvényeink, valamint Montesquieu a törvények lelkeről írt munkája 26. könyve 15. cz. szerént különböző címek alatt ezeket akarátjuk s megegyezésük mellőzésével elvenni nem lehet, „hanem szorosan a polgári törvény mint a birtok palladiuma követendő,” úgy a köz- és országos levéltárak is a nemzet, az

erdélyi részkebeli birtokosok tulajdonai, azok jogszáink és birtokainkkal egyidejűleg, azokkal összenőttek, ezektől elválatatlanok, a mit tanusítanak a H. k. 2. r. 13. cz. Apr. c. 4. r. 18. cz. Apr. c. 3. r. 2. czime 9. cz. 2. r. 10. cz. 4. cz. 3. r. 4. cz. 1. cz. 3. r. 12. cz. C. c. 4. r. 13. Cz. az 1744-beli 7-ik, és 1755-beli 3-ik törvényezikkek. A most felhozott törvények a káptalanok és conventekről szólnak ugyan, de miután a volt királyi főkormányzók levéltára századokon keresztül közigazgatási és törvénykezési második, és kevés ideig harmadik forumunk teremtménye volt, — a levéltár nagyobb része, a különböző földes urak, meg a volt urbéres osztály és földes uraik közt folytatott, közigazgatási és törvénykezési uton végzett peres irományok, és nevezetesen, hol hivatalból, hol magánosok kérésére törvényszéki leg eszközölt esketések, nyomozatok és összeszerzett bizonyító okmányokból gyűlték és szaporodtak a jeleni égető szükségére bizonyító egyedüli eszközökül; ezen levéltárreszek se publicum bonumok, hanem a minden rendű erdélyi földbirtokosok privát tulajdonai, mint a fekvő birtok feletti peres és vitás kérdések eredményei, — azokat nem szabad haszonvetetlenné, hozzáférhetlenné tenni, vagy legjobb esetben, a czélba vett intézkedés által, a peres és tulajdonos feleknek kikaphatásuk költségeit megtízszerezni, — a bírői gyors eljárást megakasztani. — Hogy pedig a volt királyi főkormányzók levéltárakat illető véleményünk törvényes is tanusítja, a czélarányosság által szentesített gyakorlat, tanusítják az 1858-ik évi január 27-diki bel- és igazságügyminiszteri rendelet 161. az 1868-diki október 12-iki igazságügyminiszteri utasítás 15. §§. meg az 1871. 53. ik t. cikk egész tartalma; — mely utóbbi szerint az eljáró bíró bizonyító adatok beszerzésére utasított a birtokrendezési ügyek folyama alatt.

Széll Kálmán jan. 18-ki beszédének kivonata.

Széll Kálmán előadó (a ház feszült figyelmé közt szót emel:) Azon meggyőződését fejezi ki, hogy a jelenlegi költségvetési tárgyalás fontossága, jelentősége és eredményre nézve messze túl fogja haladni az ezelőtti költségvetési vitákat, nemcsak azért, mert ezen tárgyalás lesz hivatva az ország pénzügyi helyzetét minden oldalról megvilágítani, hanem azért, mert azon szellem, mely a házat háttározataiban vezetni fogja, döntő befolyást fog gyakorolni az ország jövő finansialis politikájának megállapítására. Általános meggyőződést kíván constátálni, midőn azt állítja, hogy az ország belkérdesei között ma égetőbb és fontosabb nincsen, mint az államháztartás rendezésének ügye; mint azon kérdés, hogy a törvényhozás arra iparkodjék, hogy egy biztos, határozott és rendszeres finansialis politika alapjai rakassanak le.

Ezen nagy munkának szóló nézete szerint, két előfeltétel van: az első az, hogy az ország finansialis helyzete tisztán állítsák elő, hogy az ország tudja, mik finansialis situációjának ugyan árnyék, mint fényoldalai. Ezzel karöltve jár a budget helyes berendezésének kérdése. A második előfeltétel az adóreformok nagy munkájának megindítása. Ezen feltételek elcséjt a jelenlegi tárgyalás lesz hivatva megoldani; mert szóló a költségvetési tárgyalásoknak legközvetlenebb, és valóban gyümölcsöző czélját abban keresi, hogy az ország pénzügyi helyzetének megvilágításával az államháztartás legfontosabb kérdéseit felett tisztáztassanak a nézetek. Nemcsak abban keresi annak

okát, hogy a jelenlegi költségvetési viták lesznek hivatalosan ezen kérdéseket szerencsésen megoldani, mert a ház asztalán fekvő költségvetés nagy deficittel van terhelve, hanem a miben garanciáját találja annak, hogy ezen tárgyalások eredményre fognak vezetni, abban áll, hogy meg van adva annak lehetősége, hogy a ház helyesen és alaposan tölthet, mert ismeri az állami pénzügyek kezelésének 4 évi eredményeit.

Tagadhatlanul nagy baj az, hogy az állami zárszámadások még törvényhozási vizsgálaton nem mentek keresztül.

Az 1867. évi kezelési kimutatások és az 1868-ik évi zárszámadások számtani megvizsgálás végett az 1870-ben felállított államszámvéviszékhez utasítottak. E számvéviszék az 1870 év nyarán szentesített törvény alapján csak azon év végén szervezhette magát. E szervezés után működésének első és legnehezebb stadiumában pedig oly nagy kérdésekkel állott szemben, hogy még a legmegfeszítettebb szorgalom és legnagyobb munkásság mellett sem lehetett várni, hogy e feladatot azonnal megoldja. Revidálni kellett az 1867-ik évi kezelési kimutatásokat, és az 1868 és 69-ik évi zárszámadásokat s el kellett készíteni az 1871-iki zárszámadást. E negyedszeri feladat megoldása sok időbe került, úgy hogy az államszámvéviszék csak az 1871-ik év végén teljesíthetvén ezen feladatát, a miniszterium a számvéviszék jelentését csak 1872. febr. hó 15-én terjesztette a ház elé. Ezen zárszámadások revisiója, az ülésszaknak csakhamar bekövetkezett bezárása folytán, nem történni látszott: de legalább a ház előtt fekszenek, míg a tavalyi költségvetés tárgyalásánál még csak két évi zárszámadás állott a ház rendelkezésére, mert az 1870-ki csak febr. 15-én adatot be, s így annak adatai nem voltak értékesíthetők.

Szólok mindennek előtt az 1873-ik évi költségvetést kívánja taglalni, s másod sorban vissza kíván tekinteni az eddigi kezelés eredményeire, és végül megkísérli ezekből tanúságot és következtetéseket vonni.

Az 1873. évi költségvetés a miniszterium által 32.163,000 frt deficittel lőn előterjesztve. Ezen deficitben a közös költségek nem voltak befoglalva, miután azok azon időben még nem voltak megállapítva. A közös költségvetésekkel együtt az 1873 évi költségvetés úgy, a mint a miniszterium által előterjesztetett, 61,400 frtnyi deficitet mutat fel. Ezen hiányban azonban az 1872. évből fennmaradt és fel nem használt hitelmaradványok is foglaltatnak. A pénzügyi bizottság első feladatának tartotta, hogy a helyzetet tisztán előállíthassa, ezen hitelmaradványokat kiválasztani a 73 évi költségvetésből, mint a melybe, nézete szerint, ezek nem tartoznak.

Ezen hitelmaradványok tesznek, azon összeg leszámításával, mely a gömöri kölcsön-záloglevelekből rendeltetett 1872-ben fedeztetni, 2.016,000 frtot. Ennek kiválasztása, szólok szerint nem azt jelenti, hogy e hiány el van tüntetve, ez csak azt jelenti, hogy ezen hitelmaradványokat egész összegük erejéig, miután azoknak nyújtott ideiglenes fedezet nem mutatkozott kielégítőnek, véglegesen kell fedezni. S ez képezte egyik okát annak, hogy a múlt évben megszavazott kölcsön szükségessé vált; a második ok volt az, hogy az állam függő tartozásai szintén végleges fedezést igényeltek. Ezen a múlt tartóztatását képező összegek levonása után az 1873-ik évi költségvetés és annak hiánya, mint azt a pénzügyi bizottság megállapította, úgy áll, hogy az ország rendes kiadásai 197.703,000 forintot tesznek; a bevételek 191.342,000 frtra rugnak; mutatkozik tehát 6.360,000 frt deficit a rendes költségvetésben, melyhez hozzávéve a már megkötött kölcsön azon kamatait, melyek az 1873. évet fogják terhelni, a rendes kiadások ez által 199 millióra rugnak fel, s így a hiány 8.360,000 forint.

A rendkívüli bevételek és kiadások így állanak: a kiadások 42.895,000 forint; a bevételek: 12.048,000 forintot tesznek, mutatkozik tehát 30 millió hiány; és miután ezen hiányból a sorsolási alap által rendeltetik fedeztetni a dunaszabályozási költség és a margitszigeti álló hid 5.000,000 frttal, a hiány 25 millióra olvad le kerek számban. Az 1873-ik év összes hiánya tehát az új kölcsön 73-ra eső kamataival együtt 34.175,000 frtot tesz.

Szólok maga is elismeri, hogy komoly az ország pénzügyi helyzete, de a követendő helyes pénzügyi politikánktól függ az, hogy az ország a reá rótt terheket elviselhesse. Ugyancsak azért kéri fel a képviselőház tagjait, hogy a költségvetési vi-

tában csakis az igazságot keresve, objective ítéljenek, vegye fontolóra a számokkal a tényeket, a mint ezt a pénzügyi bizottság is tette. Ajánlja a p. bizottság jelentését, s azzal kapcsolatban a költségvetést is elfogadásra (Zajos éljenzés. Számos képviselő, köztük Deák Ferencz, Csengeri az előadóhoz sietve, kezét szorítanak vele.)

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, jan. 21-én.

— **T. olvasóinkkal tudatjuk, hogy a január 20-ka után beérkező előfizetőknek csak feb. 1-től kezdve szolgálhatunk lappal elfogyván a fölös példányok.**

— **Király ő felsége** a belügyminiszter előterjesztésére kaáli Nagy Elek belügyminis-teri tanácsosnak a szabályszerű illetményével véglegesen, Gebbel Károly belügyminiszteri osztálytanácsosnak a szabályszerű illetménnyel ideiglegesen nyugalmaztatását megengedte s ez alkalomból mindkettőnek sok évi hiv és sikeres szolgálatzik leismerésül megelégedését nyilvánítani méltóztatott.

— **Gyászmise** tartatik e hó 22-én d. e. 10 órakor az akadémiai templomban a Budán minap kimult kegyes rendi tanár Vass K. A. József emlékeztetere, a néhai tisztelőit, barátait figyelemztetjük e kegyeletes gyász istenitiszteleire.

— **A Károlina országos kórházba** eddigelé a szegény tanulókat ingyen vették fel; a jelen évben ezeket is fizetésre szorítják. E változásnak okát szeretnék tudni s ezért felvilágosítást kérnek többen. kiket az ügy érdekel.

— **III. Napoleonról** a „Figaro“ számos történetecskét közöl, többek közt a következőt is: Midőn Rochefort „Laterne“-je először megjelent, Pinard, az akkori belügyminiszter jelentést tett erről a császárnak. — „Vgszélyes ember-e ez a Rochefort?“ — kérde Napoleon. — „Az emberek sok rosszat beszélnek felőle, s így azt hiszem, hogy a „Laterne“-nek nem fog sok pártolója akadni.“ — „Ne higgye Pinard; — mondá a császár — Rochefort is olyan lesz, mint bizonyos nők, kőről sok rosszat beszélnek, s mégis mindenki utánok szalad.“

— **A deési Takarékpénztár** 1872 Deczember havi üzlet forralma. Bevétele: Betét 15 tétel után 5387 frt 42 kr. Visz. fiz. váltók 49005 frt. Befiz. kamatok 1119 frt. 90 kr. Befiz. illeték 573 frt. 80 kr. Betéti könyv díjak 5 frt. Visz. fiz. előlegek 2690 frt. Megtérítet kezelési költség 13 frt. 47 kr. Viszlesz. váltók kamatja 32 kr. Viszlesz. számított váltók 6295 frt. 34 kr. Állam illeték 2 frt. 95 kr. Összesen 64093 frt 20 kr. Pénztár marad. Nov. 28-ról 6799 frt. 60 kr. fösszeg 70892 frt. 80 kr. Kiadás: Betét visz. 32 tételnek 2279 frt 22 kr. Leszam. váltókra 52035 frt. Előlegekre 27 frt. 30 kr. Betét folyó kamatra 2 frt. 13. Kamat és osztalékra 43 frt. 20 kr. Kezelési költség 113 frt. 34 kr. Hivatalnok és szolga fizetésre 284 frt. 99 kr. Részlet váltókra 8000 frt. Részlet váltók kamata 109 frt. 48 kr. Jótékony és köz czélú adomány 52 frt. 80 kr. Állam illeték 2 frt. 95 kr. Napibiztosi részlet díj 50 kr. Iparadóra 8 frt 4 kr. Jövedelem adóra 90 frt. 90 kr. összesen 66652 frt. 55 kr. Pénztár marad. Decz. 31. 4240 frt. 25 kr. fösszeg 70892 frt. 80 kr. Deesen Deczember. 31-én.

— **Egy új operett.** Színházunknál: a „három csőrű kacsa“ című új operettére készülnek, melyet Budán a Miklósy színtársulata adott nem rég először. Reméljük, hogy e darabban legalább hallani fogjuk Zajonghit, a kit nem tudni mi okból, már régóta pihentet az igazgatóság.

— **Fel az álarcczal.** A ma este tartandó színházi bált ajánljuk a közönség figyelmébe ujjolag is, és ohajtánók színházunk érdekében, ha minél számosabban hangoztatnák e jelszót: fel az álarcczal, — persze a bálban is, nem csak azon kívül.

— **A farsang a házasságok** ideje szokott lenni, Moritz István ur is, most jelezte el Szombathelyi Ida kisasszonyt, buzgó és fáradhatatlan városi főorvosunk művelt kedves leányát. — Szerencse és áldás koronázza a köteendő frigyét.

— **Kováts Károly**, jó hírű kereskedőnk, mint halljuk, az egyetemi kör alapjára a kiállított dísznemük árából 10 frtot elengedett. — Együttal megemlítjük, hogy még mind történnek kisebb adakozások e nemes célra.

— **Diszes temetés.** Tegnap d. u. 3 órakor helyezték örök nyugalomra gróf Eszterházy

Dénesné hült tetemeit. A tordautca megtelt népséggel, a kocsioktól alig lehetett járni; a házkapu felett az ősi grófi czimer díszlett. A szertartást fő. Lönhardt apát-plebános ur végezte nagy segédlettel A dalkör a háznál megható gyászalt zengett. A koporsó ékes gyászokosin a kegyesrendiek temploma melletti egyetemi épület folyosóján tététt le s innen csakhamar a sirboltba helyeztetett (a templom gondnoka Váradai Mórlicz igazgató beszen-telé a testet) a dalkör bus dallamaitól kísérve. A temetésen ott láttuk az aristoktiát, megyei tisztséget, a honv. tisztikart Gráf Ede tábornokkal. A róm. kath. gymnasium is sorfalat képezett az egyetemi épület előtt. Szóval a megboldogultnak népes és díszes temetése volt. Nyugodjék békével e nemeskeblű hölgy, ki annyi jót tett életében.

— **Nagyon tisztelt tekintetes szerkesztő ur!** Becses lapjának f. é. 13-ik számában Dr. Brandt József tanár urra vonatkozólag az áll az ujdonságok rovatában, hogy a nevezett tanár is rendes előadásait f. hó 10-, 11, 12-én a sebészeti műtettanból, kötszertanból és gége-tükrészetből megkezdte. E tekintetben van szerencsém a tekintetes szerkesztő ur engedelméből némi rövid felvilágosítással szolgálni, annyival is inkább, miután e tárgyra vonatkozólag már több oldalról tététt kérdés, miszerint hogy van az, hogy Brandt tanár csak a f. hó 10-én kezdte meg rendes előadásait, holott az egyetem megnyitása még november 10-én már megtörtént. A dolog állása voltaképen a következő: teljesen igaz, hogy Brandt tanár ur f. hó 10, 11, és 12-én az említett tantárgyakból kezdett előadásokat — ámde ezen előadások csak rendkívüliek — és díjj nélküliek — s a rendes a gyakorlati sebészetből, az egyetem megnyitása után még november 12-én megkezdte, a most legközelebb megkezdett előadások tehát csak — rendkívüliek. — Minden további félre-értés kikerülése tekintetéből bátor vagyok a tekintetes szerkesztő urat tisztelőtelesen felkérni, hogy méltóztatassék azon értelemben a közlött hirt módosítani. Kiváló tisztelettel maradok a tekintetes szerkesztő urnak Dr. Czifra Ferencz e. i. orvoskari dékán. Kolozsvárt 20/1 1873.

— **Napoleon halála** folytán a francia és angol orvosi szaklapok között heves vita tört ki. Előbbiek kicsinylik az angol orvosokat, és tudatlanoknak mondják, mert igen sok chloroformot használtak az operationál. Utóbbiak kuruzslóknak nevezik viszont a francziákat, azért hogy a betegséget nem vették észre vagy elhanyagolták.

— **Az unitáriusok** kolozsvári ifjtanodájában az 1872/3-ik iskolai év első felében tartandó közvizsgálat rendje: Január 25-én d. e. 8—12 óráig VI. VII. VIII. gym. oszt. vallásból. Január 25-én d. e. 8—12 óráig I. éves theol. hittanból s II. és III. éves theol. paptanból. Január 25-én d. u. 2—5 óráig VI. VII. VIII. gymn. oszt. magyar irod. történetből. Jan. 25-én d. u. 1. 2. 3. elemi oszt. minden tantárgyból. Jan. 27-én d. e. 8—12 VI. VII. VIII. gymn. oszt. németnyelvből. Jan. 27-én d. u. 2—5 óráig V. gymn. oszt. minden tantárgyból. Jan. 28-án d. e. 8—12 óráig VI. VII. VIII. gymn. oszt. természettaniakból. Jan. 28-án d. e. 8—12 óráig I. éves theol. egyh. tört. s II. és III. éves theol. jogból. Jan. 28-án d. u. 2—5 óráig VI. VII. VIII. gymn. oszt. latinnyelvből. Jan. 28-án d. u. 2—5 óráig 4. elemi osztály minden tantárgyból. Jan. 28-án d. u. 5—6 óráig Vallásos ének az alosztályoknak. Jan. 29-én d. e. 8—12 óráig VI. VII. V. II. gym. oszt. történelemből. Jan. 29-én d. e. 8—12 óráig I. II. III. éves theol. bibliai bevezetésből és zsidónyelvből s III. éves theol. symbolicából és unit. egyház-történetből. Jan. 29-én d. u. 2—5 óráig VI. VII. VIII. gymn. oszt. görögnyelvből. Jan. 29-én d. u. 2—5 óráig I. gymn. oszt. minden tantárgyból. Jan. 30-án d. e. 8—12 óráig VII. VIII. gymn. oszt. bölcselemből. Jan. 30-án d. e. 8—12 óráig III. gymn. oszt. minden tantárgyból. Jan. 30-án d. u. 2—5 óráig II. gymn. oszt. minden tantárgyból. Jan. 30-án d. u. 2—5 óráig angolnyelvből, orgonálásból és harmoniából. Jan. 31-én d. e. 9—12 óráig magán tanulók vizsgája. Jan. 31-én d. u. 3—5 óráig az érdemsorozat elkészítése. Február 1-én d. e. 9 órakor az érdemsorozat felolvasása. A vizsgák, a 33-ik és 35-ik szám alatt folynak.

— **Gyászmise.** A helybeli kegyesrendiek templomában ma d. e. 10 órakor folyt le az elhunyt gr. Eszterházy Dénesnéért a gyászisteni tisztelet. — A templom előterét egy csinos gyászra-

vatal ékítette a családi ősi czimerrel s számtalan égő gyertyával ellátva; ugy a főoltár s az oldalfal is fekete posztóval volt bevonva. A szomorú gyászszertartást fő. Várady Mórlicz igazgató ur végezte segédlettel a főoltárnál, a kis s mellékoltároknál pedig a kegyesrendház tagjai tartottak olvasó kismisést. — A róm. kath. gymnasium is részt vett benne, s a dalárdája szép énekével meghatóbbá tette a szomorú gyász-istenitiszteletet, melyen a megboldogult rokonai, ismerősei és tisztelői, az arisztokratia nagy számmal vett részt.

— **A persa sah** május hóban látogatja meg Bécset.

— **Bécsben** a múlt év végén összesen 75 nép- és 17 polgári iskola, továbbá 30 nyilvános magánnevelde volt. A népiskolákban tanul összesen 18,732 fiu és 18,127 leány, a magánneveldekben körülbelül 4000 fiu és 3000 leány

— **Érdekes régiség.** A párisi Louvre muzeuma számára a napokban egy obelisk érkezett Palestinából, melyre az ó-testamentom egy helye van felírva, és a mostani betűk legprimitívabb alakját tünteti fel. Az obelisk Chr. e. 896-ból származik.

— **Edvin Forrest** amerikai veterán színművész jelenleg fölolvásokat tart New-Yorkban, s arczjátékát oly meglepőnek találták, hogy közikvánatra kisebb terembe kellett átköltöztetnie, hol azt jobban szemügyre veheti a közönség.

— **Régi lap** Európa egyik legrégibb hírlapja a „Mercurius Polsky“ című varsói lengyel lap, melynek első száma 1161 május 20-án jelent meg.

— **Párizsban** D' Ennery „Az arany tojásos tyúk“ című látványos darabja tíz nap alatt 69,706 frankot jövedelmezett.

— **Jowa államban** Amerikában él egy franczia, ki hét nyelvet beszél, felesége más ötöt, fia pedig ismét hármat, s így ez egy család tizenöt nyelvlvvel boldogulhat.

— **Boccardo** olasz tudós, kinek „A föld és kereskedelem története“ című művét Dunyov ezredes magyarra fordítá, magyar nyelvűt és szótárt kért Pestről, mivel a magyar nyelvet meg akarja tanulni.

— **Uj találmány.** Bostonban valaki oly házépítési modort talált ki, mely szerint a házfalak közei vízzel töltendők ki tűzbiztonság végett; de hogy így nem lennének-e a lakások nedvesek, arról hallgat a krónika.

— **Olaszországban** jelenleg az összes népbankok egy nagy központi bankká leendő összeolvasztásán fáradoznak. A 72 pénzintézet közül már 34 beleegyezését adta, s valószínűleg a többi sem fog ezzel késni.

— **A híres olasz költő** és színműíró Francesco dall Ongaro a napokban meghalt. 1808-ban született.

— **Figyelmeztetésül háziaszszonyoknak.** Ultramarin általi mérgezések már több ízben történtek, s így a napokban Kölnben is. Egy nő kissé karczott ujjal a mosóruhákat kékitette, midőn karja hirtelen borzasztóan feldagadt. Azonnal orvost hívtattak, ki vérmérgezést constalt. A nő állapotában még eddig semmi javulás sem állott be.

— **Borbély- és friseur strike** van jelenleg Frankfurtban. A tisztelt „szépitész“-ek kettős díjt követelnek, mit természetesen az urak nem szándékoznak megadni. Máris többen bajusz és szakál növesztésnek adták magukat, mi mindenesetre borzasztó kényszerűség, de hiába ilyen a strike.

— **Kincs egy szalmazsákban.** Múlt hó 24-én Eisenstadtnban egy kereskedő özvegye halt meg. Mindig visszavonultan és takarékosan élt. Mivel tudták, hogy férjétől tekintélyes vagyont öröklött, nem kevésé csodálkozott el a törvényszéki-küldöttség, midőn az elhalt lakásán csak néhány forintot talált. Azon hitben, hogy valami végrendeletet hagyott hátra, mindent felkutattak, végre még a szalmazsákokat is, ezek egyikében ugyan nem a végrendeletre, hanem — 19,000 frt. értékű államkötvényre akadtak. Ez összeg örökösei az elhunyt két fivére, kik közül az egyik Ferenczrendi szerzetes, a másik szegény, sok gyermekű bányamunkás. Előbbi csak 4000 frt kamatait tartotta meg magának, a többi 15,000 frtot szegény öcsének engedte át.

— **III. Napoleonról** egy Lang Agost nevű német író két estét betöltő drámaírt, énekkel, tánczozal és némaképletekkel; a darab első része a deczemberi államcsínynyel, a második 1873 január 9-kével végződik.

— **Kalóban** Reményi Ede január 1-ső napjaiban Klapka tábornok és Inkey Kálmánnal kirándult Keops gulához, s a hatezer éves emelvényről Plotényi Nándorral öt darabot játszott el. Hogy elhagyta-e a gulát az egyiptomiaktól, bizonyossággal még nem tudhatni.

— **Templomégés.** New-Yorkból írják, hogy az amerikai legnagyobb templomok egyike, a brooklyni közelebről leégett. A templomba 7100 ülőhely volt. Ez alkalommal Amerika legnagyobb orgonája is elpusztult. A kár 950,000 dollárra megy.

— **A Laube-színházban** Bécsben szép sikerrel adták elő Eschenbach bárónő „Waldfräulein“ című négyfelvonásos vígjátékát, mely valóságos védbeszéd a házasság mellett.

— **A Mezőség** befásítása érdekében már harmad ízben kitűzött pályadíjra végre valahára egy versenyző munka szerencsésen be is érkezett, jeliséje: „Ültess, ültess és ismét csak ültess.“ Bírálókul Tisza László, Gr. Bathlen Géza s erdészeti tanár Székely Mihály kérték föl. —

— **Ausriában** jelenleg harmincz főherczeg és tizenhat főherczegnő él. Vilmos főherczeg „hochwürdigst, durchlauchtigst“ címet visel; Al-recht főherczegnek van legtöbb (36) rendjele s három ezred, egy orosz, porosz és osztrák tulajdonosa. A Ferencz József-rendnek 1600 lovagja van.

— **Hugo Victor** e hó 20-ka táján Guernseyből Párisba megy, hogy „Marion Delorme“ drámájának utolsó próbáin jelen lehessen.

— **A föld vasúthálózata** 1871-ben 31,703 földrajzi mértföld hosszúsága volt. A táv-írdavonalak hosszát pontosan meghatározni alig lehet, azonban körülbelől 226,540 földr. mértföldre terjed az egész hálózat.

— **Egy egyetemi hallgató** ajánlkozik egészen kezűk, elemi vagy már iskolába járó növendékek iskolai oktatására, mi iránt szóval vagy írásban bővebben értekezhetni szerkesztőségünk-nél.

— **Cultura.** A cherokee indiánok főnöke nagyon művelt ember; ez indián törzs társulatot alapított, mely hírlapokat olvas, iskolákat tart fenn s több más intézetet is állított fel; a cherokee-törzs a st.-louisi kiállításon gyapotjáért az első díjat nyerte el.

— **Női titkárok.** Hartranft tábornak több harris-bury-i departamentben női titkárokat szándékszik alkalmazni.

Piaczi ár.

Csik-szeredai jan. 15-ki piaczár. Egy pár szép ökör 300 frt, közepes 200—250 frt. Egy pár szép tehén 140—150 frt, közepes 100 frt. Egy pár sertés 40—50 frt. Egy pár juh (birka) 15—16 frt. Egy pár szopó malacz 2 frt. Egy pár csirke 60 kr. Marhahus fontja 16 kr. Disznóhus fontja 20 kr. Buza vékaja (erdélyi 16 kupással) 2 frt 33 kr., elegybuza 2 frt, rozs 1 frt 33 kr., törökbuza 1 frt 33 kr., árpa 1 frt 10—1 frt 20 kr., zab 50—60 kr., hájzsir kupája 1 frt 20 kr., vaj kupája 1 frt 33 kr., rizskása k. 28 kr., köleskása kupája 16 kr., zsemlekása k. 48 kr., hagyma koszoruja 50 kr. A kávé fontja 88 kr., a cukor fontja 40 kr., harsnya posztó singe fekete 80 kr., fehér 66 kr. Széna, szokere 10 frt, sarju sz. 15 frt., szalma sz. 2 frt. Fa, száraz öle 7 frt., nyers öle 4 frt, fenyőfa rövid öle 4 frt., a tojás párja 5 kr. Dranica ezre 10 frt o. é.

Kolozsvári piacz. Egy pár szép ökör 420 ft. Egy pár közepes ökör 320 ft. Egy pár szép tehén 220 ft. Egy pár közepes tehén 190 ft. Marhahus fontja 20 kr. Borjúhus fontja 18 kr. Egy pár szép disznó 220 ft. Egy p. közepes 160 ft. Egy pár süldőmalacz 60 ft. Disznóhus fontja 26 kr. Szalonna, nyers mázsája 35 ft. Szalonna, száraz mázs. 48 ft. Szalonna füstölt fontja 48 kr. Fagygyu mázsája 24 ft. Zsir köz. kupája 1 ft. Zsir, hájzsir kup. 1 ft 10 kr. Ludzsir kup. 1 ft 40 kr. Széna, szekere 15 ft. Szalma, szekere 11 ft. Fa, száraz hosszú öle 26 ft. Fa, száraz rövid öle 12 ft. Nyersfa szekere 6 ft. Egy pár pulyka 4 ft. Egy pár liba 2 ft 80 kr. Egy p. kappan 1 ft 40 kr. Egy p. csirke 50 kr. Tojás 4 db 10 kr. Deszka párja 1 ft — kr. Zsindely ezre 4 ft. 60 kr.

A közönség köréből.*)

Az „Erdélyi gazda“ a magyar korona területén a legolcsóbb gazdasági hetilap leend.

Az igazgató választmány azonban egyszers-mint felszólította a szerkesztőséget, hogy tőle tel-hetőleg a lap szellemi értékének növelésére is tö-rekedjék — és miután igényt en nézetünk sze-rint azon lap lesz a legjobb, legváltozatosabb és leggyakorlatibb, melynek legtöbb és lezavottabb munkatársai vannak; mindenekelőtt e szellemi erő-k biztosításáról gondoskodtunk. Örömmel jelenthet-jük, hogy minden egyes szakmára már eddig is el-ismert szakértőket volt szerencsénk megnyerni, névszerint nemzet gazdaság és gazd. üzlettanra Galgóczi Károlyt és Kololányi Antalt; a földmive-lésre és növénytermelési szakokra Tisza Lászlót, Timár Károlyt, Walter Lajost és Vörös Sándort; az állattenyésztési szakok és állatgyógyászatra Timár Károlyt és Mina Jánost; az erdészet és faültetésre Tisza Lászlót és Székely Mihályt; gyümölcsészetre Nagy Ferenczet és Bereczki Mitót; haszonkeri-észetre Ritter Gusztávot; szőlészetre Nagy Ferenczet és Fekete Pált; borászatra Págot Jánost és Böry Tivadart; méhészetre Kende Gusztávot és Szent-györgyi Józsefet; gazd. gépészetre Walter Lajost és Vörös Sándort; gazd. vegytan és iparüzlettanra Szabó Samut és Tuba Lajost. Továbbá megemlit-jük, hogy a reánk nézve oly nagy fontosságú bécsi világkiállításról szerkesztő Gamauf Vilmos fog he-tenként hiteles és kimerítő tudósításokat közölni.

Vidéki t. levelezőink szokott buzgalommal fognak működni.

T. gazdaközönségünk tájékozása céljából a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara hivatalos adatai nyomán hetenként közlendjük mindazon pi-aczok árait, melyek az erdélyi gazdára nézve érdek-kei birnak, továbbá az erdélyi földtehermentesítési kötvények s az ezüst árfolyamát, valamint egy rövid tudósítást a bécsi marhavásárról is.

Egyvelegünk a minden szakbeli hasznos tud-nivalóknak gazdag tárháza leend.

Hirdetési rovatunk az érdeklődő közönség szolgálatára áll.

Végül teljes bizalommal ajánljuk lapunkat a t. olvasó közönség eddig is tapasztalt anyagi- szellemi szives támogatásába.

Kolozsvárt, 1873. Január hó 17-én.

Gamauf Vilmos, Vörös Sándor,
felelős szerkesztő. főmunkatárs.

Nyilatkozat

az „Udvarhely“ ozimű lap m. év 79. számában megjelent népiszkolai „botrány“-ra.

A tény a maga meztelenségében előadva kö-vetkező:

Kelemen Pál lakatosmester, 6 éves fiát isko-lába küldi. A gyermek csintalan, pajkos, fegyelme-zetlen. Szóval hiába inti, pirongatja, dorgálja őt a tanító — nem boldogul vele. S mert „a számarak és birkák diosó erényének“, a türelemnek is van határa: — a rakoncátlan gyermek végre a padból a közre szólítottat s egy eltört vékony vessző darabbal reá egy 7. éves tanonc egyet mond, egyetle negyet ü. Ez a valódi tényállás.

A t. olvasó közönségre bizzuk most, hogy a botrányíróját, — ki az igazságot arczultatva azon súlyos vádat merre papírra tenni, mintha az in-dulatain uralkodni nem bíró tanító a gyermeket agyonverte volna, — az őt megillető epithetonnal felruhazza.

Tény, hogy a gyermek meghalt. De szabad-jon kérdeni: van-e oly elkényes-tetett magzat, ki a szülők védő szárnyai alól kikerülne a nélkül, hogy a vessző csipős fanyarságát soha ne érezte volna. Valóban ha egy vesszőütés halálhozó: akkor na-gyon kevés gyermek érne férőkort. Akkor a szülők legtöbbjei alig menekülhetnének a vád alól, hogy elhalt gyermekeiket önmaguk gyilkolák meg, minthogy olykor-olykor testileg is megbüntették azokat.

Uraim legyünk igazságosak s ne törjünk pálc-zát egy szegény tanító felett — idő előtt. Bo-trányt készíteni, — különösen hírlapi téren, — na-gyon könnyű; ferdíteni, valótlanságokat csak azért, hogy valakit moralliter megsemmisíthessünk, egymás-

*) E rovatban megjelenő cikkekért csak a sajtóhá-tósággal szemben vállal felelősséget a Szerk.

ra halmazni. — nem nehéz dolog; nem kívántatik ehhez más, csak egy kissé fekete szemű veg és egy adag rosszakarat.

Mi megvagyunk győződve a felől, hogy a botrány fábrikátor meg fog szégyenülni. Mert nem fehetjük fel azt részrehajtanl igazsárossága mi-att jó hírnévnek örvendő egyesbiránkról, hogy az oly igaztalanul meghurcolt tanító felett ele gendő okok nélkül a bűnöst kimondja. Már pedig ily kedvezőtlen ítéletet igazoló okok egy-általán nincsenek.

Ki bizonyítja, hogy a gyermeknek bekövetke-zett halálát a kapott egyetlenegy vesszőcsapás vagy pedig a félszokozta? A gyermek felbonozol-lásánál orvos-medicus — nem volt je-len. Erdemleges bizonyítványt pedig, a törvény világos szavai szerint, ily fontos, élet-bevágó ügyben csak orvos adhat.

Tartoztunk e „nyilatkozat“unkkal a félrevezet-tett közvéleménynek és — lelkiismer-tünknek; mi-után a pellengére állított tanítót mindig szorgalmas, buzgó, kötelmei teljesítésében pontos tanítónak is-mertük és ilyennek tartjuk most is.

Vajha, e botrány minél előbb tárgyaltnék, hogy kiderüljön az, mi igaz, s ez által végre meg-szabaduljon rágalmozott tanítók a közvélemény lidércnyomása alól, mely hova-tovább elviselhe-tetlenebbé válik!

Székely-Keresztur, 1873. jan. 15.

Kérjük t. szerkesztőt mindazon lapoknak, melyek az „Udvarhely“ m. é 79. számában meg-jelent népiszkolai botrányt után közölték, hogy sze-vekedjenek e „nyilatkozat“-ot is becses lap-jaik hasábjain közölni.

Erődi Dávid,

r. k. plébános h.

Br. Gáméra Gusztáv,

r. k. főgondnok.

Nemzeti színház.

Helfőn január 20-án „Forestier Pál“ szinmű 4 felvonásban írta Augier fordította Paulai E. A modern dráma irodalom terméke kevésse indkolt, de annál lázasabb szenvedély festéssel és forci-rozott kibékítő véggel. Hősneje az özvegy Lea át-vezettetik a szerelem viszontagságos változatain a csalódástól a lemondásig s a jobb és hálásabb női szerepek egyike, mely Némethi Irmában a költő eszményképének megfelelő művészi sze-mélyesítést is talált. Forestier Pál szerepét Ko-vács Gyula szintén helyes fölfogással és ala-kitással játszta. Szentgyörgyi Forestiert az atyát és Mátrai az együgyű szerelmezt Beaubory Adolfot csinosan személyesítették. Eichner Anna az ártatlan Kamilla naiv szerepében szin-tén helyén volt. E mű alakjai nem ujjak, a mely egyszerű és stereotyp, de ügyes szerkezete él-vezhetővé teszi s a farsangi idény daczára is szép közepes számú közönség volt jelen.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

Január 20-ról. 1873 5% metaliques 67.30 nemzeti kölcsön 71.50. 1860-diki államköl-csön 103.80. Bankrészevények 971. Hitelrés-vé-nyek 332.—. London 108.50. Ezüst 106.75 Cs. kir. arany —. 20 frankos arany 866.

Földtehermentesítési kötvények: Magyar 79. 20. Temesi 77.50. Erdélyi 77.—. Horv. Szlapon —.—.

Felelős szerkesztő Sándor János.

Nyilttér.

Fogorvosi jelentés.

Van szerencsém Önnek teljes tisztelettel je-lenteni, hogy a számos látogatás folytán, a mely-ben többszori ittléem alkalmával részesültem, elha-táram végleg Kolozsvárt megtelepedni.

Huzamosb tartózkodásom Bécsben, a művé-szet és tudomány érdekében tett utazásaim a bel-és külföldön képessé tesznek megfelelni minden kívánalomnak, a melyet a t. cz. segélykeresők tö-lelem igényelnek.

Műfogakat és egész fogsorokat a legújabb amerikai módszer szerint, arany- és vulkanitban, kapocs nélkül, czélszerűen, természetlően és fájdalom nélkül teendek be, a nélkül, hogy a gyökereit eltávolítsam: és mindenféle fogműtétet u. m. fog-

huzást, plombirozást, arannyal vagy más tömanyag-gal, fogtisztítást és reszelést stb. kimélettel esz-közölök s fogfájást gyorsan és örökre gyógyítok. Idegenek 1 fogat egy óra alatt, egész fogsort egy nap alatt kapnak.

A legújabb készülékekkel és műszerekkel leg-jobbban ellátott műtermem van a Tivoliban a főtéren a Schütz-féle házban.

Rendelési idő délelőtt 9-től 12-ig, délután 2-től 5 óráig.

Kivánságra minden fogműtétet a t. cz. fogbajban szenvedők lakásán teljesítek. Tanácskozás minden-kivel ingyen.

Tisztelettel: **Perl**, fogorvos.

Nyilttér.

Fog- és szájorvos Máthé Domokos

„Rubin“ fogtisztító-szere

a legjobb szer a fogak napontai tisztítására, a foghus erősítésére és az oly ártalmas fogkö (borkő) képződés megszüntetésére.

Ezen készítmény felől több nevezetes bécs orvos elismerését nyilváníttotta.

Egy diszes ércdoboznak ára 1 frt.

Egyedüli főraktár **Csapó Sándor** urnál Kolozs-várt.

Nyilttér.

Fogorvosi műterem. A t. cz. közönség-

nek kedves szolgálatot vélnék tenni, midőn tudat-juk, hogy fogorvos Reiss Nándor bécsi szaktu-dományi körutjából körünkbe ismét visszaérkezett, fogorvosi műtermet állított fel a monostor-utca 177 számú ház első emeletén, mely által városunk-ban egy e téren eddig csaknem nélkülözött hiányt pótol. Ajánljuk őt, mint e szakmában különösen képzett embert az illetők szives figyelmébe.

Nyilttér.

Ajánlkozás.

Egy nyugdíjazott katonatiszt, a ki számos évig külföldön tartózkodott, s birja tökéletesen a francia, angol, magyar és német nyelveket, óhaj egy előkelő családhoz jutni, vagy mint nevelő vagy mint nyelvmester, helyben vagy vidéken. Let-veleket elfogad a szerkesztőség K. L. B. betű atlat

NYILT T É R.

Egy angol, francia és német nyelv-tanár.

ki az oxfordi egyetemen mint rendes tanár hosszabb ideig működött s erről kitűnő bizonyítvá-nyai vannak, kész leczkéket adni az angol, francia és német nyelvből. Tanrendszere szerint hat hó alatt bár melyik nyelven meg lehet tanulni írni, ol-vasni és beszélni.

Tanórák:

az angol nyelvből: kedd, csütörtök és szombat d. e. 10—11, d. u. 2—3 óráig;

a francziából: csütörtök és szombaton d. e. 9—10, d. u. 3—4 óráig;

a németből: hétfő, szerda és péntek d. e. 9—10, d. u. 3—4 óráig.

Hivatalnokok és egyetemi pol-gárok számára tanórák d. u. 6—7-ig.

Havonként 8 lecke 5 forint.

E felett az angol nyelvből külön tan-folyamat is nyit hétfőn, szerdán és szombaton este 7—8 óráig.

Ertekezni lehet „Nemzeti szálloda“ 11. szám alatt és e lapok szerkesztőségénél. Levelek K. K. B. czim alatt.

Pályázati hirdetmény.

Kolozs városánál évi 300 frt. fizetéssel egybekötött tiszt-ügyési állomásnak választás útján 6 évre terjedőleg leendő betöltésre pályázat nyitattik.

Pályázni kívánók felhivatnak, miszerint rendes végzett jogi tanulmányaikat, nyelv-ismeretüket, eddigi alkalmazásukat is fedhetetlen magaviseletüket tanúsító bizonylatokkal kellően felszerelt folyamodványukat f. é. mártius 15-ig Kolozs város tanácsához adják be.

Kolozs város tanácsától.

Kolozson, 1873 január 13-án.

Pethe András,
polgármester.

Eladó házas telek (Jutányos áron)

Kolozsvárt a szentegyházutcában 485 szám alatt (Gál Péter-féle ház.) Értekezhetni Kolozsvárt, Feszt Józseffel, hidutcai férfi-ruha raktárában vagy lakásánál a Topler fogadó épületében.
675 3—3

Egy nevelőnő

jó bizonyítványokkal ellátva, óhajt valamely jó családnál alkalmazást, tanít német és magyar nyelven minden szükséges tanítványokat, úgy minden női munkát; ha szükségeltetik elvállalja a háztartás vezetését is. Bővebben értekezhet b. farkasutca 76 szám Szász Lajos urnál Kolozsvárt.
690 3—3

Egy hosszú öl tűzifa csak 15 frt.

helyt Kolozsvárt

Siessen mindenki szükségleteit addig beszerezni, míg ezen fatömegből tart.

Raktár helyiség barátok-kertje sétaterutca.

Megrendelések Keresztesy Pál tulajdonosnál.

682

11—*

A hírlapokban bármely könyvkereskedés által hirdett könyvek, hangjegyek, általában gyorsan és azonnal kaphatók.

Demjén László

Legújabb hangjegyek

Iskolai könyvek, melyek mindenkor számlára, ma- és átutalásig könyvek, egyszerű olcsó, nyíltan díszítve.

Könyv-, mű-, hangjegy-kereskedés és zongora tár.

m. k. egyetemi könyvtár s Kolozsvárt.

(620) 8—*

Zongorák 300 ftól 450 ftig.
Pianók 350 ftól 450 ftig.
Használt zongorák 80 ftól 180 ftig.
a legolcsóbb áron a minőség szerint, jótállás mellett.

videkre is rögtön elküldetnek

A legújabb könyvek az iródnak minden ágból azonnal kaphatók vagy megrendelhetők s

Demjén László

m. k. egyetemi könyvtárúsnál Kolozsvárt megjelent és általa minden könyvkereskedésben kapható:

Kolozsvár története.

Oklevél-tárral. (I.) Ős-, ó- és középkor. (513. Kr. e. — 1540. Kr. u.)

Egy külön kötet világsztár rajzokkal. (36 tábla.)

Irta Jakab Elek.

108—*

Ára 10 frt.

(327)

E minden tekintetben nagy, epochális munkát itt hosszasan dicsérgetni és ajánlani feleslegesnek tartom, csak annyit kívánok megjegyezni, hogy Kolozsvár város e munka kiadásával magának maradandó emléket emelt. Siessen tehát e város értelmes közönsége, e munkát pártfogása alá venni és terjesztetni, hogy a nagyszorgalmu és szaktudós íróba minél több kedvet öntsön e munka folytatására, melynek legérdekesebb része az újabb története lesz. A ki megszerezte magának ezen 3 részből álló első kötetet, az bizonyára érdeklődéssel fogja lapozgatni és benne bolygatódni, s a folytatásait minden áron megszerezni magának.

Szekely oklevél-tár.

Kiadja a m. történelmi társulat kolozsvári bizottsága,

szerkesztette

Szabó Károly.

I. kötet 1211 — 1519. 1872 Ára 2 forint.

(689) Legnagyobb fontosságú

szembetegeknek.

Jutalmazza meg önt az íg a 2 üveg dr. White-féle szemvizet. Ném hat hétig fektet szengyuladában. Négyezer napjában egy-egy csópp, szeméit világossá és erősé téve, és a harmadik üveg elhasználása után teljesen meggyógyult. Kleszen, 15/1872 Kisch-niesky J. — Ezen valódi dr. White-féle szemviz Erhardt Traugottól Gr.-Breitenbachban Thüringenben, nagy világhíre mellett szabadalmazva is van, 1822 óta mint legjobb nép- és háziaszer — nem gyógyszer — ismeretes és híres, s kapható üvegszáma 1 frtyával. Kolozsvárt: Binder K. a „Szentlőrinc-sighezt” címzett gyógyszeráránál a belmonostorutcában; továbbá Kronstädter Józsefnél, főter 2. sz. a zálogkolón-intézetnél és a kül-monostor utcában 134. sz. a.

GÁMÁN JÁNOS ÖRÖKÖSEI

KÖNYVNYOMDÁJA

Kolozsvárt, főter báró Bánffy-ház, és központi irodája

KERESZTESY PÁL PAPIR-ÜZLETÉBEN

főter, Gyula-ház, felvállal mindennemű

KÖNYVNYOMDAI MUNKÁKAT.

Alólírt könyvnyomda tisztelettel tudatja a helybeli és vidéki t. ez. közönséggel, hogy újonanfelszerelt és izletes betűkkel ellátott nyomdája azon kellemes helyzetben van, hogy mindennemű nyomdai megrendelést elfogad, u. m.:

könyvek, bármely hazai nyelven, körözüvények, rovatos iven, árjegyzékek, számlák, falragaszok, név- és meghívójegyek, gyászhirek, baromútlevelek, vásárcédulák stb. stb. a lehető legjutányosabb ártak, gyors és pontos szolgálat mellett.

A LEGÚJABB MINTÁJU NÉVJEGYEK 100 DARABJA 1 frt.

FELVÁLLAL KÖNYVNYOMDAI MUNKÁKAT IS.

HIVATALOS MUNKÁKRA NÉZVE

a nyomda. — miután Keresztesy Pál papir-üzletével és ez viszont a nyomdával egyesült — biztosítékot nyújt arra nézve, hogy a papírok a legelső papir-gyárakból szereztek nek be, és azok a hivatalos munkákhoz valódi gyári áron számíttatnak, és a legszükségesebb mintázatokból kész raktárt tart, a meglevőket postafordultával, a szokatlan formájukat pedig a legrövidebb idő alatt elkészíti.

Minden megrendelést kérünk egyenesen a nyomdába küldeni, hol a legnagyobb pontosságot biztosítatik.

Gámán János örökösei könyvnyomdája.

47—*